MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-30 ta' Marzu, 2004

Citazzjoni Numru. 1263/1992/1

Carmen Spiteri

vs

Henry Spiteri

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi l-konvenut irrenda ruhu hati fil-konfront tal-attrici martu ta' eccessi, sevizzi, swat, insulti w ingurji gravi b'mod li rrenda l-hajja konjugali bejniethom mhux aktar possibbli.

Illi miz-zwieg tal-kontendenti twieldu zewg ulied, u cjoe' Stephen u Mariella ta' ghaxar u seba' snin rispettivament.

U illi l-attrici ghandha nteress li l-konvenut imantni lilha u liz-zewg ulied fuq imsemmija kif hu obbligat bil-ligi.

Illi l-istess attrici talbet lil din l-Onorabbli Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali *a menso et thoro* minn mal-konvenut zewgha.

2. Tordna x-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejniethom.

3. Tillikwida l-istess komunjoni tal-akkwisti u taqsamha f'zewg partijiet b'mod li, jekk ikun il-kaz, il-konvenut jitlef kull jedd li ghandu ghal nofs l-akkwisti li waqt iz-zwieg ikunu saru bil-hila ta' l-attrici;

4. Tassenja dawn iz-zewg porzjonijiet lil kull wiehed mill-partijiet okkorrendo bin-nomina ta' perit biex jaghmel l-imsemmija likwidazzjoni u divizjoni, nutar biex jircievi l-att opportun u kuraturi biex jirrapprezentaw il-kontumaci fuq l-att relattiv.

5. Tapplika kontra l-konvenut id-dispozizzjonijiet ta' artikolu 40, 48, 50, 51 tal-Kodici Civili u tigi moghtija lill-attrici l-piena amministrazzjoni tal-beni parafernali taghha.

6. Tikkundannah ihallas lill-attrici u lil uliedhom minuri dik ir-retta alimentarja li tigi stabbilita minn din il-Qorti.

7. Tafda l-kura u l-kustodja tal-ulied imsemmija f'idejn l-attrici u dan salv kull dritt ta' access li jista' jkollu l-konvenut.

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-proceduri tas-Sekond' Awla tal-Qorti Civili, tal-mandat ta' sekwestru numru 1987/92, tal-mandat ta' qbid numru 1988/92 u tar-rikors prezentat mill-attrici skond artikolu 470 A tal-Kodici tal-Organizzazzjoni u Procedura Civili.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 3 tal-process;

Rat il-verbali tas-seduti tal-5 ta' Frar 1993; tat-2 t'April 1993; tat-8 ta' Gunju 1993; u tat-2 ta' Lulju 1993 fejn il-konvenut inghata kopja tac-citazzjoni attrici u tal-avviz tas-smiegh u gie stabbilit li l-provi f'din il-kawza ghandhom jghoddu wkoll bhala tali fil-kawza fl-ismijiet inversi b'Cit Nru 1243/92.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut tad-9 ta' Lulju 1993 a fol. 13 tal-process fejn gie eccepit:-

1. Illi t-talba attrici hija nfondata fil-fatt u fid-dritt;

2. Illi kienet l-attrici li rrendiet il-hajja matrimonjali bejn il-kontendenti mpossibbli minhabba adulterju *nonostante* l-provokazzjonijiet kontinwi taghha.

3. Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenut a fol. 13 u 14 tal-process.

Rat il-verbali tat-3 ta' Novembru 1993; tat-3 ta' Dicembru 1993; tat-18 ta' Frar 1994; tad-29 t'April 1994; tas-27 ta' Mejju 1994; tat-30 ta' Gunju 1994 fejn il-Qorti nnominat lil Dr. Irene Bonello bhala Perit Legali biex tigbor il-provi u tirrelata; u tat-23 ta' Novembru 1994.

Rat in-nota tal-attrici datata 12 ta' Jannar 1995 li permezz taghha esebiet l-affidavits ta' Carmelo u Dolores Scicluna.

Rat il-verbali tal-14 ta' Frar 1995; tat-3 ta' Mejju 1995 fejn il-Perit Legali nfurmat lill-Qorti li fid-diversi seduti minnha mizmuma ma deher ebda wiehed mill-partijiet, u ghaldaqstant il-Qorti ordnat lill-partijiet sabiex jidhru fis-seduta li jmiss u jikkonfermaw ghadx fadlilhom interess fil-kawza; u tat-30 ta' Mejju 1995.

Rat in-nota tal-attrici datata 5 t'Ottubru 1995 li biha esebiet l-affidavit taghha.

Rat il-verbali tal-31 t'Ottubru 1995; tal-31 ta' Jannar 1995; tas-27 ta' Frar 1995; tas-27 ta' Marzu 1996; tat-28 ta' Mejju 1996; tat-23 t'Ottubru 1996; tal-20 ta' Novembru 1996; tal-5 ta' Frar 1997; tad-9 t'April 1997; tas-7 ta' Mejju 1997; u tat-18 ta' Gunju 1997.

Rat il-verbali tat-8 t'Ottubru 1997; tat-12 ta' Novembru 1997; tal-10 ta' Dicembru 1997; tat-18 ta' Marzu 1998; tad-29 t'April 1998; tal-20 ta' Mejju 1998; tat-3 ta' Gunju 1998; tal-21 t'Ottubru 1998; u tal-4 ta' Novembru 1998.

Rat in-nota tal-konvenut datata 1 ta' Dicembru 1998 li permezz taghha rriserva l-kontro-ezami ta' Carmen Spiteri u Carmelo u Dolores Scicluna.

Rat il-verbali tal-11 ta' Dicembru 1998; tal-24 ta' Frar 1999; tal-24 ta' Marzu 1999; tal-24 t'April 1999; tal-1 ta' Gunju 1999; tat-30 ta' Gunju 1999; tas-6 t'Ottubru 1999; tad-19 ta' Novembru 1999; tal-14 ta' Jannar 2000; tas-16 ta' Frar 2000; tal-1 ta' Marzu 2000; u tat-3 ta' Mejju 2000.

Rat ir-rikors tal-attrici datat 13 t'Awissu 1999 fejn talbet lill-Qorti sabiex tvarja d-digriet numru 1117/92 tad-19 t'Ottubru 1992 fis-sens li tordna awment fil-manteniment mensili ghal ulied il-kontendenti mill-intimat.

Rat id-digriet sussegwenti tal-Qorti datat 20 t'Awissu 1999 fejn ordnat in-notifika lill-kontro-parti bi zmien sitt ijiem ghal risposta guramentata.

Rat ir-rikors tal-konvenut tas-17 ta' Marzu 2000 fejn talab li b'effett mit-22 ta' Mejju 2000 l-istess manteniment jigi ridott bin-nofs, b'dan li l-ammont dovut ikun dak ta' Lm50 fix-xahar bhala manteniment ghall-minuri Mariella.

Rat ir-risposta tal-attrici tal-25 t'April 2000.

Rar ir-rikors tal-konvenut tal-20 ta' Gunju 2000 fejn talab li jigi rivedut l-imsemmi digriet numru 1117/92 billi ma jkollux

ghalfejn ihallas manteniment ghall-bzonnijiet personali tal-attrici.

Rat il-verbal tat-30 ta’ Gunju 2000 fejn il-Qorti wara li gie stabbilit li l-attrici ghandha ntrojtu minn impjieg *full time* bhala *nurse* fi sptar tal-gvern, li l-konvenut li jahdem fil-Forzi Armati lahaq minn suldat ghal Kapural, liema bidla gabet maghha zieda ta’ Lm25 fix-xahar, u anke li t-tifel Stephen ghalaq it-tmintax-il sena tieghu, irriservat li tipprovdi kameralment fuq ir-rikors fuq varjazzjoni fil-manteniment.

Rat id-digriet kamerali tas-7 ta’ Settembru 2000 fejn il-Qorti filwaqt li cahdet it-talba tal-konvenut li ma jibqax ihallas il-manteniment ghall-attrici personalment, ordnat li ghalkemm m’ghandux ihallas ghall-manteniment ta’ Stephen li sar maggorenni, ghandu jhallas lill-attrici s-somma ta’ disghin lira Maltin (Lm90) fix-xahar bhala kontribuzzjoni ghall-manteniment tal-bint komuni Mariella.

Rat il-verbali tal-11 t’Ottubru 2000; tal-10 ta’ Novembru 2000; tas-7 ta’ Dicembru 2000; tal-24 ta’ Jannar 2001 fejn Dr. Irene Bonello kkonfermat ir-rapport taghha bil-gurament; tas-7 ta’ Marzu 2001; tas-16 ta’ Mejju 2001; tas-17 t’Ottubru 2001; tal-5 ta’ Dicembru 2001; tas-16 ta’ Jannar 2002; tal-1 ta’ Marzu 2002; tat-8 ta’ Mejju 2002; tal-14 ta’ Gunju 2002; tad-9 t’Ottubru 2002; tal-15 t’Ottubru 2002; tal-5 ta’ Dicembru 2002; tal-21 ta’ Jannar 2003; tal-11 ta’ Frar 2003; tal-25 t’April 2003 fejn il-kawza bdiet tinstema’ quddiem din il-Qorti kif prezentament presjeduta mill-Onor. Imhallef Raymond C. Pace LL.D.; u tas-27 ta’ Mejju 2003 fejn giet differita ghas-sentenza ghat-30 ta’ Marzu 2004.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET.</u>

Illi din hija kawza ta’ separazzjoni fejn l-attrici qed tallega li l-hajja mizzewga ma hijiex aktar possibbli minhabba

sevizzi, eccessi, swat, insulti u ngurji gravi *da parte* tal-konvenut fil-konfront tieghu.

Illi l-konvenut min-naha tieghu jallega li t-tkissir taz-zwieg kien kawzat mill-adulterju tal-attrici.

Illi jigi rilevat illi l-provi li ngabru f'din il-kawza jghoddu wkoll ghall-kawza fl-ismijiet inversi b'Citazzjoni Numru 1243/92/RCP li se tigi deciza llum ukoll.

(i) PROVI PRODOTTI.

Illi fl-affidavit taghha **Carmen Spiteri**, fost affarijiet ohra, xehdet li huma kienu xtraw *plot* f'Haz-Zebbug, suppost nofs bin-nofs, imma harget kollox hi, u baqa' ma tahomlhiex. Wara li hammlu l-*plot* Henry iggieled mas-sid u tilef it-Lm300. Imbaghad applikaw ghall-*plot* tal-gvern u hadu Sta. Lucia fejn hija d-dar matrimonjali. Mill-paga ta' SRN hija kienet tfaddal u tonfoq ghall-post. L-ispejjez tad-dar sostniet li ghamlithom kollha hi. Hija anke fil-bini hadmet.

Illi kif hadu l-plot ir-ragel xtara karozza u beda jhallasha bin-nifs. Kien ipejjep hafna u kien jaghti xi flus lil missieru. B'hekk ma kienx johrog flus ghall-post. Hija kienet tghidlu izda huwa kien jirrifjuta u jghidilha biex titlob lill-genituri taghha ghax il-bini tad-dar kien parti mid-dota. Kien imur habib tieghu jqieghed il-gebel u kienet thallsu hi. Imbaghad xtara karozza ohra u magna tal-mastrudaxxa.

Illi kif lestew id-dar u qorbu ghad-data taz-zwieg il-genituri u hija riedu jaghmlu l-kitba taz-zwieg peress li l-ispejjez tad-dar ghamluhom kollha huma. Izda hu tfantas u qal li jekk taghmel hekk ihassar l-gherusija. B'hekk ma sar xejn u baqghu ghaddejjin sakemm izzewgu.

Illi hija xehdet li l-vetturi li zewgha kellu dejjem bl-ispejjez u dan minhabba traskuragni kbira min-naha tieghu. Sahansitra kien jaqla' hafna citazzjonijiet ghal diversi kontravvenzjonijiet li kien jaghmel. Illi rigward xoghlu, zewgha huwa suldat fil-Forzi Armati. Illi hija qalet li huwa jkollu hafna nkwiet fuq ix-xoghol fosthom *charges* fuq

skartar, *sick leave* bla bzonn u dizubbidjenza. Fl-1990 ha penz u tilfu wara erbgha u ghoxrin (24) siegha fuq *grounds* ta’ *deserter*. Fl-1988 mar jahdem il-Parlament u mill-*barracks* ta’ Hal Luqa mar il-Maritime. Anke hemmhekk mill-ewwel beda bl-inkwiet u kien ihallas xi flus biex ma jidholx xoghol.

Illi rigward flus ma kienx jaghtiha hlief xi kultant xi haga zghira. Provisti tal-ikel kien jixtri hu u meta kienu jispiccaw kien jibghatha titlob ghand ommha tant li din imbaghad saret haga regolari. Hija sostniet li huwa kien jinkorri f’diversi djun u n-nies kienu jmorru jfittxuh id-dar. Id-dejn li ha mill-bank biex jixtri van Transit u makkinarju ghall-*poultry farm* ukoll uzahom ghall-bzonnijiet personali tieghu. Illi b’konsegwenza ta’ nuqqas ta’ flus f’idejha hija harget tahdem biex tkun tista’ teduka lit-tfal sew u ma jkun jonqoshom xejn.

Illi qabel iz-zwieg hija hadmet sitt snin ta’ SRN. Wara z-zwieg baqghet id-dar tiehu hsieb lill-familja u tghin lil zewgha fil-progetti tieghu. Hija mbaghad dahlet *casual* SRN fl-iskejjel specjali mal-Education Department. Hija kienet tiehu hsieb lit-tfal handikappati u peress li kienet tithallas bis-siegha bdiet ukoll tahdem it-transport (tiehu hsieb it-tfal fil-vann) u l-*break* biex tavvanza fil-paga. Sentejn wara li bdiet tahdem xtrat karozza biex tkun tista’ tohrog mat-tfal. Illi hija qalet li ghalkemm zewgha kien ikun id-dar meta hi kienet xoghol huwa ma kienx jaghmel xoghol tad-dar u lit-tfal ma kienx jiehu hsiebhom sew. Fis-sena 1991 applikat ghal *full-time* fl-isess xoghol izda ma dahlitx. Wara giet *transferred* mal-Action Research Project Team u bdiet tahdem billi tattendi konferenzi fuq it-tfal *handicapped* u torganizza *special clinics* fl-iskejjel; kif ukoll bdiet tiehu hsieb l-appuntamenti tal-isptar li jkollhom u tmur maghhom flimkien mal-genituri.

Illi dwar l-ewwel snin taz-zwieg hija xehdet li ghal xejn b’xejn sa mill-ewwel granet huwa kien vjolenti maghha. Kien jinsultaha u jheddidha. Kien izomm ruhu mahmug u zdingat. Meta zzewgu fl-1980 huwa kien jizen 12 *stones* u f’sentejn gie jizen 22 *stones*. Kien jiekol mhux biss l-ikel

tieghu izda dak taghha u tat-tfal. Anke l-flus kien imissilhom.

Illi qabel iz-zwieg xtara magna tal-mastrudaxxa izda ma tantx uzaha ghall-bzonnijiet tad-dar. Ghalkemm bnew garaxx bil-hsieb li jaghmel fih xi xoghol barrani l-ghamara li kellu jaghmel ma saritx u d-dizordni kienet u zdiedet.

Illi huma ma tantx kienu johorgu bhala familja. Kien jiddominaha f'kollox ghal dak li fejn tmur u ghal hbiberiji. Hija ssostni li huwa qatt ma kien jirrispettaha u kienet nieqsa mid-drittijiet kollha li ghandu jkollha kull mara tal-familja. Sahansitra lanqas cavetta tal-bieb ta' barra ma kien ihalli. Hija lanqas setghet tesprimi lilha nnifisha mieghu ghax kien iwaqqaghha ghac-cajt.

Illi zewgha kellu problemi ta' *asthma* pero' xorta kien ipejjep. Huwa kien bniedem ibaghti bil-burdati u gieli kien ikun aggressiv. Huwa kien ammetta maghha li minn meta kellu erbatax-il (14) sena u li kien jiehu *valium* tliet darbiet. *Inoltre* huwa dejjem uza lenti hoxna. Din il-kundizzjoni taghmlu suggett ghal *retinal detachment*. Meta marru ghand l-ophtalmogist huwa ghamillu certifikat biex jaghmel *light duty* minhabba r-retina u li seta' kellu bzonn operazzjoni emergenza f'ghajnejh. Illi hija allegat li kellu problemi mentali fil-familja.

Illi ghar-rigward ghall-ahhar sitt snin taz-zwieg hija sostniet li dan kien karatterizzat minn vjolenza fuqha li kienet tigri wkoll quddiem it-tfal. It-tfal kienu jitwerwru b'dan u dan anke stqarrewh mal-*Clinical Psychologist* li hadithom ghandu minhabba l-konsegwenzi li setghu baqghu fuq it-tfal. Mhux biss imma *nonostante* li kienet targumenta mieghu huwa kien xorta jitkellem oxxen quddiem it-tfal u anke joqghod gharwien quddiemhom.

Illi hija allegat li huwa gieli qabbad lit-tfal jisirqu. Beda jaghmel xoghol *part-time* jirranga l-ghamara antika u bdew icemplulu xi nies id-dar fosthom certa Lorna Falzon li anke gieli cemplitlu tard fil-ghaxija. Huwa kien johrog wahdu u lil martu gieli kien ighidilha li ahjar li kieku baqa' guvni, li t-tfal dejquh u li ma ried jahdem ghal hadd. Kien ighidilha

biex tiehu lit-tfal u titlaq ghax dejquh. Ukoll kien izid li kellu min jehodlu hsieb id-dar u jsajjarlu.

Illi bejn l-10 u l-11 ta' Settembru 1992 huwa telaq mid-dar. X'hin marret il-*farm* u bdiet tittawwal mit-twieqi rrealizzat li hu kien battal kollox. Kien ha d-deheb u anke *bearer* li kien fih tmien mitt lira (Lm800). Hija ghamlet rapport l-ghassa. B'hekk hija ssostni li huwa kien ilu jippjana biex jitlaq. Wara li telaq hija rrealizzat li zewgha kien jilghab.

Illi rigward it-tfal u t-trobbija taghhom hija sostniet li dejjem hadet hsieb hija ghall-bzonnijiet taghhom u li zewgha kien ihallihom neqsin mill-affarijiet anke dawk bazici. L-istess jinghad ghall-edukazzjoni u sahha taghhom. Rigali qatt ma kien itihom la meta kien id-dar u lanqas wara li telaq.

Illi meta xehdet *viva voce* quddiem il-Perit Legali hija spjegat li hija u zewgha kienu applikaw flimkien pero' kienet hi li harget il-flus kollha biex hadu l-post b'cens minghand il-Gvern. Il-post inbena qabel iz-zwieg. Rigward l-ghamara li hemm fid-dar konjugali xehdet li parti minnha kienet dota taghha, cjoe' l-kamra ta' l-ikel; is-salott; zewg gradenzini kbar tal-biskuttini; gradenza ohra li kellha l-wicc ta' l-irham (antika); mera *gilded* kbira bi skultura; il-bjankerija kollha; il-fajjenza u dak kollu li jkollok bzonn id-dar, inkluzi l-*washing machine*, *cooker, fridge*, magna tal-hjata; *dinner set*, vazuni u figurini. Qabel iz-zwieg kienet xtrat ukoll il-linef tal-kristall u l-brazzi. Huwa kellu jaghmel xi ghamara pero' ma spiccax ix-xoghol. Il-*garage* li jinsab taht id-dar inbena matul iz-zwieg.

Illi hija cahdet li qatt sawtet lit-tifel u lil zewgha. Normalment kienet hi li tmur l-isptar minhabba fih. Illi in kontro-ezami hija qalet li qatt ma kellha relazzjoni ma' xi rgiel ohra. Cahdet li qatt kellha x'taqsam ma' ragel barrani jismu John. Meta murija ittra datata 7 ta' Mejju 1992 u ffirmata minn John hija qalet li kienet qed taraha l-ewwel darba. Hija qalet li ma telghetx Londra f'Gunju 1992 biex tiltaqa' mieghu. Rigward it-telefonati li jirrizultaw li saru ghal barra minn Malta hija rrispondiet li t-telefon id-dar jista' jintuza' minn kulhadd u b'hekk jista' jkun li cempel ir-ragel.

Illi hija giet mistoqsija jekk kellhiex relazzjoni ma' Frank Sammut. Hija cahdet anke meta giet murija r-ritratti ezebiti (a fol. 162B sa 162F fil-process fl-ismijiet inversi) u qalet li ma tiftakarhomx u lanqas tiftakar li kienet bisitu. Meta murija l-ittri miktuba minn John xehdet li ma tiftakarx li dawn qatt irceviethom. Illi dwar it-telefonati li saru ghal barra minn Malta hija qalet li dawn saru fi granet meta zewgha ma kienx ikun xoghol.

Illi **l-konvenut** xehed li huwa u l-mara ltaqghu ghall-habta tal-Milied 1972. Huma zzewgu fil-5 ta' Awissu 1980. Minn dan iz-zwieg kellhom zewgt itfal: Steve u Mariella. Huwa allega diversi affarijiet dwar martu: adulterju u aggressivita' kemm mieghu u kemm mat-tfal.

Illi rigward l-adulterju, huwa xehed li sa minn qabel ma ltaqa' maghha qal li filwaqt li kienet tohrog ma' xi hadd fl-istess hin tohrog m'iehor. Huwa sostna li l-inkwiet taghhom beda wara t-twelid tat-tifla. Huwa qal li t-tifel li dak iz-zmien kellu erba' snin qallu li ra lil ommu tirkeb f'*minibus* mit-triq ta' warajhom, pero' lilu kienet qaltlu li kienet se tohrog ma' habiba taghha.

Illi wara dan, huwa semma diversi rgiel li hija kellha kunfidenzi maghhom u li nsinwa li seta' kellha relazzjoni maghhom. Semma wkoll incident meta sab lil martu bid-deni wara li hu kien erbgha u ghoxrin (24) siegha ghassa u qaltlu biex icempel lit-tabib li kien mar jaraha bil-lejl. Meta cempillu, ghall-bidu, ma riedx imur ghax qallu li hi *"ardita u kiesha ghax hu avzaha li jekk ma tiehux l-injenction se jitlalha hafna deni"* u qallu wkoll *"li anke l-kugin tieghi, ta' xaghru nokkli li kien maghha, beda jipprova jikkonvinciha tobdi".* Meta kellem lil martu fuq hekk hi qaltlu li t-tabib seta' tfixkel. Wara ftit mar it-tabib u qabel ma hareg talbu erba' mitt lira (Lm400) ghax qallu li bil-lejl lil Carmen ghamlilha *abortion* u li veru kellha wiehed bin-nokkli hdejha. Qallu wkoll biex jehodha f'xi klinika privata ghal raxkament li swietu mija u hamsin lira (Lm150) ohra. Il-professur kien qallu biex ihalli erbghin (40) gurnata qabel ma jkollhom relazzjonijiet sesswali. Izda xi hmistax wara mar ghal gharrieda d-dar u sab lil

martu u lil certu Geoffrey gharwenin gol-banju. Dakinhar inqala’ hafna nkwiet u martu marret tghix ghal gimgha ghand is-sorijiet f’Hal Balzan. Pero’ huwa hafrilha u regghu rrangaw.

Illi huwa qal li martu ghamlet ftit xhur kwieta mbaghad regghet bdiet tqum fuq taghha. Allega swat fuq it-tifel. Huwa qal ukoll li t-tabib li ghamlilha c-certifikati dwar swat, Dr. Mario Rizzo Naudi, qatt ma hadilha flus u kull argument li kien ikollhom huwa kien johrogilha certifikat fuq swat meta dan ma kienx minnu. Hija bdiet infatti theddu b’hekk. Huwa qal li l-argumenti bdew jinqalghu ghax hi bdiet issiefer darbtejn f’sena – fis-Sajf u fi zmien il-Milied. Hija kienet issiefer waheda u ma kenitx tghidlu fejn kienet se tkun qed torqod.

Illi kif bdiet tahdem fl-1989 xtrat karozza u gieli kienet tohrog waheda u kienet tippretendi li ssib l-ikel lest u l-facendi lesti u dejjem kienu jiggieldu.

Illi bhala xoghol apparti *nurse* l-“Guardian Angel” hija kienet taghmel it-transport bhala *guardian* ghat-tfal handikappati u tithallas *extra*. Sussegwentement hija marret tahdem il-Furjana ma’ certu Mr. King li rrangalha biex tibda tiehu l-flus tal-petrol peress li hi kienet iddur l-iskejjel u tmur l-isptar mat-tfal. Huwa kien anke rrangalha biex tmur bhala *nurse* meta sar *tournament* ghal nies bi bzonnijiet specjali meta mhux suppost marret hi. Damet hamest ijiem u kienet torqod hemmhekk.

Illi wara li giet minn dan it-*tournament* bdiet tircievi ittri minn Jersey u nfatti huwa esebixxa diversi minnhom. Hija mbaghad telqet ghal tliet ijiem pero’ regghu rrangaw. Fl-10 ta’ Gunju hija siefret u giet fil-15 ta’ Gunju ma’ John. Fl-Imnarja argumentaw u xehed li martu Carmen allegatament tatu daqqa ta’ njama f’ghajnejh u erbat ijiem wara kellu jaghmel operazzjoni fir-retina. Huwa qal li ghadu sa llum ma jarax sew u ser ikollu jaghmel operazzjonijiet ohra.

Illi fit-22 ta’ Awissu hija regghet siefret l-Ingilterra u huwa sabilha l-ittri u ritratti li esebixxa flimkien mac-certifikati

medici u rapporti. Meta cemplitlu huwa ffaccjaha bihom, hija giet bla mistenni, marret l-Ghassa u rrappurtat li kienet qed tibza' tmur id-dar ghax se joqtolha. B'hekk cempillu l-Pulizija fis-siegha ta' bil-lejl, kellu jmur l-Ghassa u gie nfurmat li jkun ahjar jekk ma jersaqx lejn id-dar u b'hekk qatta' lejl fuq bank.

Illi fuq parir ta' avukat issuggerixxa biex imur id-dar. Huwa hekk ghamel u ma bdewx jitkellmu. Meta rceviet l-ittra biex titla' l-Qorti fuq separazzjoni fil-11 ta' Settembru qamet mal-lejl u kissritlu n-nuccali u bdiet theddu li jekk jikxef lil min kien poggut maghha dan joqtlu ghax ghandu hafna poter. Huwa ghamel rapport l-Ghassa u raqad jumejn barra. Imbaghad raqad xi gimgha l-Belt pero' bil-lejl kienet tmur ma' rgiel ohra tittantah. Kemm dam il-Belt sgassawlu l-bieb u serqulu l-hwejjeg kollha li xtara, serqulu l-*battery* gdida mill-vann, il-*log book* u d-*driving licence* u qacctulu l-*wires* tad-dawl. Illi mbaghad mar ighix go *hostel* tas-Social Service go Birkirkara pero' wara tliet xhur riedu jkeccuh izda wara li huwa spjega d-diffikulatijiet finanzjarji tieghu lill-Patri nkarigat dan qallu biex jibqa' jghix hemm.

Illi huwa esebixxa ittri ta' Frank, ragel iehor li allegatament kellha relazzjoni mieghu, flimkien ma' ritratti titbewwes ma' dan ir-ragel. Hija kienet taghmillu rapporti li kienet thossha mhedda minnu u li kien isawwatha.

Illi meta huwa telaq mid-dar mar jivverifika mat-Telemalta u talabhom lista tat-*telephones* li saru mid-dar tieghu. Huwa sab in-numru tat-*telephone* tal-hanut u tad-dar ta' John, tat-*telecell* ta' Frankie u ta' Dr. Rizzo Naudi.

Illi huwa xehed li mhux minnu li martu hadmet f'kollox fix-xoghol tal-bini. Hija ghamlet parti mill-madum ghax kellhom il-forom. Missierha kulma mar darbtejn u kien hallsu. Huwa sostna li sa fejn jaf hu martu ma nefqitx flus fil-bini. Kollox hallas huwa nkluz lil habib li kien imur jghinu.

Illi in kontro-ezami huwa cahad li ghandu l-vizzju tal-loghob. Huwa qal li meta beda d-dar fl-1976 kellu xi elfejn

lira Maltin (Lm2,000) paga fis-sena u fl-1980 kellu xi tliet elef lira Maltin (Lm3,000) fis-sena. Bejn wiehed u iehor id-dar swietlu bejn erbat elef u hamest elef lira Maltin (Lm4,000 u Lm5,000).

Illi **Father Joseph Brincat**, rapprezentant tal-APS Bank Limited xehed dwar il-kontijiet li kellha Carmen Scicluna li hija l-istess konvenuta mal-bank imsemmi.

Illi **Epifanio Aquilina**, li jahdem fl-Estate Management Department, esebixxa u xehed dwar id-dokumentazzjoni li kellu d-dipartiment tal-art rigward il-*plot* 227 li jirrizulta li huwa l-fond matrimonjali.

Illi **Dr. Mario Rizzo Naudi** xehed li Carmen Spiteri kien ilha snin pazjenta tieghu. Huwa kkuraha diversi drabi kemm ghall-influwenza kif ukoll ghal xi tbengil u daqqiet li kienet turi fuq gisimha. Hija kienet tallega li zewgha kien isawwatha u fil-fatt kellha daqqiet u tbengil kbar. F’dawn il-kazijiet dejjem irrilaxxa certifikati medici. Huwa l-aktar li kkura kien lilha u lit-tfal. Ir-ragel peress li jahdem ta’ suldat kien imur ghand it-tabib ta’ l-armata. Ix-xhud qal li huwa qatt ma tkellem mar-ragel dwar it-tbengil peress li ma riedx jidhol f’affarijiet familjari. Huwa ghadu t-tabib kuranti taghha u ta’ wliedha. Id-daqqiet kienu jkunu fuq sidirha, fuq il-warrani u daharha.

Illi fl-affidavit konguntiv taghhom **Carmelo u Dolores Scicluna,** il-genituri ta’ Carmen Spiteri, xehdu li wara li l-partijiet fil-kawza kienu ilhom xi sentejn flimkien xtraw bicca art f’Haz-Zebbug. Il-flus hargithom Carmen. Wara ftit zmien Henry kellu xi jghid ma’ sid l-art. Wara hadu *plot* f’Sta Lucia u damu jibnuh seba’ snin. Carmen hadmet f’kollox fix-xoghol tal-bini. Missierha xehed li hu kienu imur jahdmilhom f’kull gurnata *off* li kien ikollu. Huma qalu li kull sold li taqla’ Carmen kienet tonfqu ghall-bini u tfaddal li tista’. Huma kienu jghinuha finanzjarjament biex hi bniet il-post. Henry ma kien hareg xejn fi flus biex inbena l-post. Rigward dota xehdu li tawha fi flus disat elef lira Maltin (Lm9,000), deheb madwar elf lira Maltin (Lm1,000), bjankerija, fajjenza u ghamara antika. Binthom hadet sitt elef lira Maltin (Lm6,000) fi flus qabel izzewget.

Illi Henry kien jhedded u jinsulenta lil binthom quddiemhom. Kien ighid li qed jaghmlilha pjacir izommha f'daru u li qed jaghtiha tiekol. Li jghid hu biss kien tajjeb. Huma xehdu li kien isawwatha ghax spiss kienu jaraw it-tbengil. Gieli anke marret ghandhom wara s-swat u gabu tabib. Dan sehh matul il-perjodu taz-zwieg kollu. Anke t-tfal kienu jkunu mwerwrin. Meta kienu jzommuha maghhom kien jheddidhom li se joqtolhom u li kien se jaghmlilhom bomba mal-bieb.

Illi Carmen kienet titlobhom biex isibu jew jixtru xi hwejjeg ghat-tfal. Huma baqghu jghinuha billi jtuha somom ta' flus, xirjiet tal-ikel u bzonnijiet ghad-dar. Huma kienu jaghtuhomlha ghaliha u ghat-tfal.

Illi in kontro-ezami missier Carmen Spiteri qal li ghax-xiri ta' l-art ta' Haz-Zebbug ma jafx ezatt min hareg il-flus, pero' hu kien ighinhom finanzjarjament. Il-post ta' Sta Lucia dam biex inbena. Kien bnih l-attur qabel iz-zwieg. Kien hemm wiehed ighinu u huwa kien imur kultant. Huwa qal li ma jistax ighid jekk l-attur kienx johrog flus imma quddiemu kien jitlobha lit-tifla. It-tieg kienu haduh hsiebu huma u kienu tawha xi affarijiet. Rigward il-flus li kienu tawha xehed li ma jafx kif waslu ghall-figura ta' disat elef lira Maltin (Lm9,000) u tawha aktar minn hekk. Din is-somma haditha ftit ftit. Dak iz-zmien ma jiftakarx kemm kellu paga. Illi rigward l-aperturi tal-bibien kienet martu li hallset ghalihom fis-sens li hija kienet tat il-flus lil Henry biex jixtri l-injam u huwa hadimhom. L-istess jinghad ghall-irham.

Illi snin wara **Carmelo Scicluna Bonnici** permezz ta' affidavit ikkorega x-xhieda tieghu moghtija quddiem il-Perit Legali fejn qal li huwa u martu taw is-somma ta' disat elef lira Maltin (Lm9,000). Huwa qal li dakinhar xehed kontra qalbu u dan ghaliex mhedded u sfurzat kemm minn martu, illum mejta, u minn bintu. Huwa qal li qatt ma taha kif ukoll qatt ma ra lil martu jew lil bintu jaghtu s-somma ta' disat elef lira Maltin (Lm9,000) jew xi somma ohra lil Henry Spiteri.

Illi in kontro-ezami, fost affarijiet ohra, qal li huwa kellu xi jghid ma’ bintu u dan ftit zmien wara l-mewt ta’ martu. Huwa kkonferma li qal gidba ghax qatt ma kien hemm pagamenti. Ghalkemm huwa konvint li martu kienet ittiha xi flus minn wara dahru.

<u>(ii) Apprezzament tal-Provi.</u>

Illi l-kontendenti zzewgu fil-5 ta’ Awissu 1980 wara gherusija twila f’liema perjodu huma kienu qed jippreparaw id-dar konjugali. Huma ghandhom zewgt itfal li llum il-gurnata huma maggorenni.

Illi l-Perit Legali Dr. Irene Bonello fil-kawza fl-ismijiet inversi kkonkludiet is-segwenti *(ghal din il-kawza kull referenza maghmula mill-Perit Legali ghall-attur ghandha titqies ghall-konvenut, filwaqt li fejn tissemma konvenuta, din trid tinqara attrici):-*

“3.2 Matul it-tnax-il (12) sena successivi ghaz-zwieg taghhom, il-kontendenti ma kienux qed jikkomunikaw bejniethom, u fil-hajja taghhom kwotidjana kienet karenti l-armonija. Din is-sitwazzjoni difficli zviluppat peress li minflok manifestazzjonijiet ta’ mhabba u affett da parti ta’ l-attur kien hemm swat u ndifferenza fil-konfront tal-konvenuta liema agir ta’ l-attur a sua volta ta lok:

(a) ghall-antagonizmu dejjem akbar u kontinwu bejn il-kontendenti, haga li tirrizulta ampjament anke mill-mod kif il-kontendenti rakkontaw is-sitwazzjoni konjugali taghhom; u

(b) ghan-nuqqas ta’ rispett u lealta’ reciproka peress li ma jistax jigi eskluz li l-konvenuta kellha hbiberiji ntimi ma’ rgiel ohra, filwaqt li l-attur da parti tieghu permezz ta’ ndividwalizmu dikjarat fil-konfront tal-konvenuta specjalment fil-perjodu li preceda t-tluq tieghu mid-dar konjugali, esprima quddiemha x-xewqa tieghu li jkun liberu minnha u mit-tfal u li jaghmel li jrid u qalilha li kien imur ghand l-gharusa u li jekk ried ikollu relazzjoni ma’ mara ohra, il-konvenuta ma kellhiex tindahal.

3.3. L-attur iddikjara li l-inkwiet ghalih beda wara t-twelid tat-tifla peress li skond huwa kien minn hemm li l-konvenuta bdiet ikollha sensiela ta' hbiberiji ntimi ma' rgiel. Il-konvenuta kkontestat din l-allegazzjoni bil-kliem: "Semma hafna rgiel uhud li kien igib id-dar hu stess … … …", "Permezz tax-xoghol tieghi mat-tfal il-handicapped jiena naf u jafuni hafna nies. Izda ma nafhomx kif qed jinsinwa ir-ragel." Pero' ma jistax jigi eskluz li l-konvenuta kellha hbiberiji ntimi ma' rgiel ohra peress li :-

(a) ma kkontestatx il-fotokopji ta' l-ittri (li jinkludu fotokopja ta' ritratt a fol.145) allegatament mibghuta lilha minn certu John, esebiti mill-attur u mmarkati dokument No.1 a fol. 60 sa 147; u a fol.149 sa 157;

(b) ma kkontestatx il-fotokopja ta' l-ittra allegatament mibghuta lilha minn certu Frank, esebita mill-attur u mmarkata dokument No. 2 a fol. 158 sa 160; u

(c) ma kkontestatx ir-ritratti esebiti mill-attur a fol.163 u mmarkat Dok. 4 fejn hamsa (5) minn dawn is-sitt (6) ritratti juru lill-konvenuta u ragel iehor qed jitbewsu.

3.4. Il-konvenuta allegat li l-inkwiet ma' zewgha beda mill-bidu nett taz-zwieg taghhom, peress li huwa ma kienx juri l-ebda rispett lejha tant li kemm-il darba wasal biex juza l-vjolenza fisika fil-konfront taghha.

3.5 L-attur da parti tieghu allega li kien huwa li kien qed jigi msawwat mill-konvenuta pero' huwa ma kkorroborax sufficjentement din l-allegazzjoni tieghu li b'hekk tirrizulta mhux issostanzjata. Mentri l-konvenuta permezz ta' l-affidavit tal-genituri taghha pprezentat prova konfermatorja tal-vjolenza fizika u anke psikologika ezercitati kemm fuqha u kif ukoll fuq ulied il-kontendenti mill-attur.

3.6 B'hekk jidher li n-nuqqas ta' lealta' da parti tal-konvenuta fil-konfront ta' l-attur, dan kien biss wiehed mis-sintomi ta' l-infelicita' li kienet qed tghix fiha l-konvenuta minhabba l-indifferenza u l-individwalizmu ta' l-attur. F'dan ir-rigward vide l-konsiderazzjoni fil-paragrafu 3.2 supra.

3.7 Kien fic-cirkostanzi fuq deskritti li z-zwieg tal-kontendenti tkisser irrimedjabbilment u li l-konvivenza taghhom flimkien saret impossibbli. Ghalhekk fil-fehma ta' l-esponenti, in vista tal-konsiderazzjoni premessi, hemm lok ghas-separazzjoni personali tal-kontendenti, pero' mhux ghal ragunijiet unikament imputabbli lill-konvenuta, izda ghal fuq imsemmija motivi li juru li t-tortijiet ghat-tkissir taz-zwieg in ezami huwa mputabbli ugwalment kemm lill-attur u kif ukoll lill-konvenuta. B'hekk fir-rigward ta' l-ewwel talba ta' l-attur, l-esponenti hi tal-fehma li s-separazzjoni personali f'dan il-kaz ghandha tigi ddikjarata u ppronunzjata in vista tal-fuq indikati tortijiet imputabbli ugwalment kemm lill-attur u kif ukoll lill-konvenuta. Isegwi minn din il-konkluzjoni li t-tieni talba ta' l-attur ghandha tigi milqugha."

Illi fir-relazzjoni ulterjuri taghha l-Perit Legali kkonkludiet li l-kontenut fil-paragrafu 3.3 jibqghu inalterati *"hlief li mhux ghar-ragunijiet imsemmija fis-sub-paragrafi [a], [b] u [c] ta' l-imsemmi paragrafu 3.3., izda peress li minkejja li l-konvenuta mistoqsija in kontro-ezami dwar il-kontenut ta' uhud mill-ittri u ritratti li jinsabu fil-process (u li kienu gew esebiti mill-attur) cahdet li kellha relazzjonijiet intimi ta' rgiel ohra, tirrizulta evasiva f'certi risposti b'tali mod li jibqghu prezenti elementi li jindikaw nuqqas ta' lealta' konjugali fl-agir taghha liema nuqqas jigi kkorroborat mill-evidenza kontenuta fir-ritratti fejn il-konvenuta tidher li qeghda tbus lil certu Frank Sammut mhux bhala semplici habib izda bhala namrat (vide r-ritratti a fol.163 immarkati 162A sa 162F);"*

Illi din il-Qorti taqbel ma' dawn il-konkluzjonijiet li waslet ghalihom il-Perit Legali. Iz-zwieg tkisser b'mod irrimedjabbli tort tat-tnejn li huma. Jidher li ma kien hemm l-ebda djalogu u rispett reciproku f'dan iz-zwieg. Il-konvenut min-naha tieghu kien juza vjolenza fuq l-attrici u dan anke quddiem it-tfal li b'konsegwenza t'hekk saritilhom il-hsara. Jirrizulta wkoll illi kien hemm problema finanzjarja ghax ma kienx jaghtiha bizzejjed flus ghall-bzonnijiet ta' kuljum. Illi pero' min-naha taghha l-mara rreagixxiet billi sabet hbiberiji ntimi ma' rgiel ohra. Ir-ragel

allega li kien hemm diversi rgiel involuti pero' hafna minnhom l-ebda prova ma giet prodotta biex jissostanzja l-istess allegazzjoni. Illi pero' rnexxielu jipprova li zgur kien hemm relazzjoni ma' zewgt irgiel – ma' Frank Sammut (*vide* ritratti esebiti a fol. 163 u msemmija mill-Perit Legali) fejn tidher li qed jitbewsu bhala namrati; kif ukoll mal-barrani John fejn gew esebiti numru kbir ta' ittri. Mill-qari ta' l-istess ittri ma jhallu l-ebda dubju li l-persuna riferuta bhala Carmen hija l-istess kontendenti fil-kawza odjerna anke jekk hija cahdet dwarhom. Infatti anke t-tfal taghha huma msemmija fl-istess ittri.

Illi din il-Qorti ma' tistax ma tinnotax li l-partijiet ghajjru lil xulxin f'kollox u dan kien *oltre* minn dak necessarju f'din il-kawza li ilha pendenti zmien twil. Dan fih innifsu huwa bazi ta' ngurja fil-konfront ta' xulxin, ghaliex ghalkemm jidher li l-hajja ta' bejn il-partijiet kienet wahda difficli hafna, certament li l-ebda parti ma' kellha tasal sabiex tuza kull difett fil-persuna l-ohra sabiex litteralment titghajjar bih. Il-Qorti thoss li dan ukoll jindika li l-partijiet lanqas biss minimimament ma rrispettaw id-dinjita' ta' xulxin, u anke f'din il-kawza, apparti li abbuzaw mill-proceduri tal-Qorti, weggghu serjament lil xulxin.

Illi ghalhekk l-ewwel talba attrici ghandha tigi milqugha b'dan li s-separazzjoni ta' bejn il-kontendenti ghandha tigi ddikjarata ghar-ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet, b'responsabbilta' ndaqs ghal kull parti fejn l-attrici kienet hatja *verso* l-konvenut ta' adulterju, sevizzi, eccessi u ngurji gravi, filwaqt li l-konvenut kien hati *verso* l-attrici ta' sevizzi, eccessi, mohqrja u ngurji gravi, inkluz vjolenza domestika, kawza ta' liema z-zwieg bejn il-kontendenti tkisser irremedjabilment ghar-ragunijiet imputabbli b'mod ugwali liz-zewg partijiet u wkoll minhabba nkompatibbilta' ta' karattru.

Illi rigward is-sitt u s-seba' talba attrici din hija sorvolata *stante* li t-tfal tal-kontendenti huma t-tnejn maggorenni u ghalhekk ma tidhol l-ebda kwistjoni ta' kura u kustodja fil-konfront taghhom.

Illi rigward il-hames talba attrici, din ghandha tigi milqugha bis-sens hawn premess b'dan li peress li t-tortijiet ghas-separazzjoni personali f'dan il-kaz huma ugwalment imputabbli kemm lill-attrici u kif ukoll lill-konvenut, u in vista tac-cirkostanzi rizultanti mill-provi prodotti, din il-Qorti tiddeciedi li d-dispozizzjonijiet ta' l-**artikolu 48 (1)** b'applikazzjoni tal-**artikolu 51 tal-Kodici Civili** ghandhom jigu applikati ugwalment u *in toto* fil-konfront taz-zewg kontendenti. Illi d-dispozizzjonijiet ta' l-**artikolu 49 tal-Kodici Civili** gew revokati b'effett mill-1 ta' Dicembru 1993 (u meta giet pprezentata l-kawza kienu applikabbli) ma ghandhomx jigu applikati ghall-kaz in ezami.

Illi rigward it-tieni, it-tielet u r-raba' talba attrici, cjoe` rigward ix-xoljiment u l-likwidazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti jinghad li l-Perit Legali kkonkludiet is-segwenti bhala konsistenza tal-mobbli fil-komunjoni tal-akkwisti:-

"1. Transit Van u karozza Skoda (ma gewx moghtija d-dettalji ghall-identifikazzjoni ta' dawn il-vetturi), zewg bodies u zewg muturi ta' Transit Van, dghajsa kbira (ma gewx moghtija d-dettalji ghall-identifikazzjoni tad-dghajsa in kwistjoni), arlogg Citizen, apparat tal-farm, gageg, heaters ghat-trobbija tat-tigieg, sufan u mejda (it-tnejn tal-living room), sodod tac-chipboard tal-kamra tat-tfal, main bedroom second hand, salott second hand, ghodda mhux specifikati ghax-xoghol ta' mastrudaxxa (dawn il-mobbli jirrizultaw mill-analizi ta' l-affidavits tal-kontendenti u tad-depozizzjonijiet minn jeddha tal-konvenuta)."

Illi minhabba li l-ebda valur ma nghata sabiex din il-Qorti tkun tista' taqsam b'mod ekwu, allura tiddeciedi li dawn l-affarijiet ghandhom jinbieghu in substa u r-rikavat taghhom ghandu jinqasam ugwalment bin-nofs bejn il-kontendenti.

Illi l-Perit legali semmiet l-valur tal-hames mitt (500) tigiega, moghza, naghga u hamiem u madwar disghin (90) fenek, rizultanti mill-affidavit tal-konvenuta tat-2 ta' Dicembru 1993. Din il-Qorti thoss li dan il-punt gie sodisfacentement ippruvat u ghalhekk din il-Qorti ma

thossx li l-istess jistghu jigu nkluzi fil-provedimenti taghha f'din id-decizjoni.

Illi mbaghad elenkat ukoll:-

"3. Il-flus li l-konvenuta kellha mwarrba d-dar (l-ammont mhux ipprecizat), u l-ammont ta' tmien mitt lira Maltin (Lm800) li kien f'bearer, liema flus (cjoe' ammont mhux ipprecizat) u l-bearer, l-attur ha mieghu meta telaq mid-dar konjugali. Hawn l-esponenti tirrileva li fl-assenza ta' prova konfermatorja li dawn il-mobbli huma parafernali tal-konvenuta, il-prezunzjoni hi li huma tal-komunjoni tal-akkwisti.

4. Life Policy Numru 3502841 u l-House Policy Numru 2HCF/7793352/MJB/6, rizultanti minn Dok "B" esebit mill-attur u li qieghed a fol. 269 tal-process, pero' ma gewx esebiti d-dokumenti relattivi u rilevanti."

Illi l-flus ghandhom jinqasmu nofs bin-nofs bejn il-kontendenti. Rigward il-*Life Policy* u l-*House Policy* jinghad li kull beneficcju mill-istess ghandu wkoll jinqasam bin-nofs bejn il-partijiet.

Illi dwar depoziti bankarji Dr. Irene Bonello nnutat li:-

"5. Dwar depoziti bankarji jirrizulta li:-

Id-dokument immarkat APS8A (a fol.330) li juri li l-ammonti ta' ghaxar liri Maltin u dsatax-il centezmu (Lm10.19) u mija u disgha u sittin liri Maltin u dsatax-il centezmu (Lm169.19) jinsabu rispettivament f'savings account lokali u f'kont kurrenti ma' l-APS Bank Limited, li huma t-tnejn f'isem il-konvenuta u nfethu wara z-zwieg.

Inoltre minn fol. 163 Q u fol. 164 li huma d-Dok "5" esebit mill-attur u li mhuwiex ikkontestat mill-konvenuta, jirrizulta fl-10 ta' Awissu 1989, il-konvenuta fethet savings account bl-ammont ta' mitt lira Sterlina (100) f'isimha mal-Midland Bank f'Londra. F'dan ir-rigward m'hemmx provi li dan il-kont inghalaq u lanqas hemm provi li jeskludu li l-istess kont jifforma parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti."

Illi dawn id-depoziti bankarji jirrizultaw li jappartjenu lill-komunjoni ta’ l-akkwisti u ghalhekk ghandhom jinqasmu nofs bin-nofs.

Illi ma jirrizultax li l-konvenut kellu xi mobbli parafernali. Illi min-naha l-ohra jirrizulta mill-affidavits u mix-xhieda, anke tal-istess Henry Spiteri, li Carmen Spiteri kellha mobbli parafernali.

Illi mill-provi jirrizulta li bhala beni parafernali l-attrici ghandha zewg grandenzini kbar tal-biskuttini, gradenza ohra li kellha l-wicc ta’ l-irham (antika), mera *guilded* bi skultura, bjankerija, fajjenza, *washing machine, cooker*, *fridge*, magna tal-hjata, *dinner set*, vazuni, figurini, tliet sodod antiki, linef tal-kristall, arloggi antiki, deheb u fided.

Illi fix-xhieda tal-genituri taghha ssemma li huma taw lill-attrici s-somma ta’ disat elef lira Maltin (Lm9,000) ghall-bini. Illi sussegwentement missier l-attrici rritratta minn tali asserzjoni u xehed li mhux minnu li tawha dan l-ammont. Illi jirrizulta li llum huwa u bintu mhumiex jitkellmu w allura din tista’ tigi nterpretata bhala li saret b’pika. Illi din il-Qorti mhix konvinta li tali ammont ghadda lill-attrici. Kif qal missierha stess huwa konvint li martu kienet tghaddilha xi flus, pero’ l-ammont mhux kwantifikat. Fil-fatt ma ngabet l-ebda prova konkreta biex tissustanzja xi ammont li l-attrici setghet irceviet minghand il-genituri taghha.

Illi l-Perit Legali rrelatat li mill-affidavit tal-konvenut esebit fil-kawza fl-ismijiet inversi illi l-attrici nefqet bejn tieg u safra l-ammont ta’ elf u erba’ mitt lira Maltin (Lm1,400). *Inoltre* l-attrici kienet tat lill-konvenut matul iz-zwieg fl-1985 (cjoe’ erba’ snin qabel ma bdiet tahdem wara z-zwieg) – dan l-ammont huwa ddikjarat mill-konvenut fl-imsemmi affidavit tieghu. *Inoltre* l-ammont ta’ sitt mitt lira Maltin (Lm600) li l-attrici rceviet ghat-tieg (mhux ikkontestati mill-konvenut), u l-ammont ta’ tmien mitt lira Maltin (Lm800) li l-attrici rceviet bhala *gratuity* mill-post tax-xoghol, ilkoll iddikjarati mill-istess attrici fl-affidavit taghha pprezentat fit-2 ta’ Dicembru 1993 fil-kawza fl-ismijiet inversi. Illi ghalhekk b’kollox il-konvenut ghandu

jaghti lill-attrici s-somma ta' elfejn u erba' mitt lira Maltin (Lm2,400) bhala kreditu parafernali.

Illi l-konvenut qed jikkontendi li d-dar konjugali gewwa 227, Bruka Street, Santa Lucia hija proprjeta' parafernali tieghu. Illi hawnhekk *si tratta* dwar l-*utile dominium* perpetwu tal-bicca art tal-kejl ta' cirka sebghin metri kwadri (*70 metres squared*) li fuqha nbena l-garaxx matul iz-zwieg liema bicca art soggetta ghall-enfitewsi annwa perpetwa ta' tmien liri Maltin (Lm8.00) kienet giet trasferita lill-konvenut fl-14 ta' Gunju 1998, cjoe` wara z-zwieg tal-kontendenti, mill-Kummissarju ta' l-Art ghan-nom tal-Gvern ta' Malta b'titolu ta' enfitewsi perpetwa (*vide* l-parti relevanti tad-depozizzjoni in ezami tax-xhud Ipefanio Aquilina msejjah mill-attrici fl-udjenza tas-7 ta' Mejju 1997 li tinsab a fol. 380 u 381 u *vide* d-dokumenti a fol. 366 sa 374).

Illi kwantu ghad-dar konjugali jirrizulta mill-provi li fil-perjodu meta l-kontendenti kienu gharajjes u kienu qed jippreparaw ghaz-zwieg, applikaw bhala gharajjes ghal-Cens Perpetwu ta' Art ghall-bini tal-Pjan tal-*"Home Ownership"*. Infatti minn Dok. "CS1" (fol. 308) jirrizulta li tali applikazzjoni kienet intiza ghal min ikun gharus tant huwa hekk li fl-imsemmija applikazzjoni riedu jitnizzlu d-dettalji kemm ta' l-gharus kif ukoll ta' l-gharusa u jiffirmaw it-tnejn li huma (fol. 309). In segwitu ghall-istess applikazzjoni, l-attur fis-6 ta' Ottubru 1976 akkwista minghand il-Kummissarju ta' l-Art (li deher fuq il-kuntratt f'isem il-Gvern ta' Malta) b'titolu ta' enfitewsi perpetwa bicca art ossia l-*plot* 227, Bruka Street, Santa Lucia li dak iz-zmien (kif spjega x-xhud Ipefanio Aquilina imsejjah mill-konvenuta fl-udjenza tas-7 ta' Mejju 1997) *"kien imnizzel Neighbourhood 2, Phase 3, Santa Lucija…."*.

Illi mix-xhieda tal-istess partijiet u anke tal-ġenituri ta' Carmen Spiteri jirrizulta li l-konvenut bena l-istess fond pero' dan m'ghamlux wahdu. Carmen Spiteri ghenet kemm fil-bini nnifsu kif ukoll finanzjarjament. Il-Perit Legali ukoll waslet ghal din il-konkluzjoni fir-rapport taghha. Illi ghalhekk, anke *in vista* tal-fatt, li l-applikazzjoni originali biex jiehdu l-art b'cens giet iffirmata mit-tnejn li huma;

anke jekk il-koncessjoni saret f'ismu ma jkunx gust li l-mara ma tiehux sehemha. Fuq kollox l-intenzjoni dejjem kienet li l-istess proprjeta' tinxtara ghaz-zewg partijiet, u l-fatt li l-kuntratt deher biss l-attur, ma jbiddel xejn mill-fatt li l-akkwist kien dejjem intenzjonat li jsir miz-zewg partijiet. Ghalhekk il-fond matrimonjali cjoe` l-*utile dominium* ta' l-art in kwistjoni, il-bini nnifsu flimkien mal-garaxx jifforma parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti.

Illi skond l-istima tal-Perit Tekniku David Pace dan il-fond flimkien mal-garaxx gie stmat li jiswa s-somma ta' tnejn u hamsin elf Lira Maltin (Lm52,000). Illi dan il-fond ghandu jinbiegh in subbasta u r-rikavat mill-istess bejgh ghandu jinqasam ugwalment bejn il-kontendenti.

III. <u>KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut *in parte* u tichad is-sitt u s-seba' talbiet attrici, **tilqa' l-ewwel erba' talbiet u tilqa' *in parte* l-hames talba attrici** b'dan illi :-

1. Tiddikjara u tippronunzja s-separazzjoni personali *a menso et thoro* bejn il-kontendenti Henry u Carmen Spiteri b'dan li s-separazzjoni ta' bejn il-kontendenti qed tigi ddikjarata ghar-ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet, b'responsabbilta' ndaqs ghal kull parti fejn l-attrici kienet hatja *verso* l-konvenut ta' adulterju, sevizzi, eccessi u ngurji gravi, filwaqt li l-konvenut kien hati *verso* l-attrici ta' sevizzi, eccessi, mohqrja u ngurji gravi, inkluz vjolenza domestika, kawza ta' liema z-zwieg bejn il-kontendenti tkissier irremedjabbilment ghar-ragunijiet imputabbli b'mod ugwali liz-zewg partijiet u wkoll minhabba nkompatibbilta' ta' karattru.

2. Tiddikjara xolta l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti b'effett mid-data ta' din is-sentenza.

3 u 4. Tilqa' t-tielet u r-raba' talba fis-sens illi fl-ewwel lok tillikwida l-istess komunjoni tal-akkwist li ghal dak li jirrigwarda mobbli tikkonsisti fi Transit Van u karozza

Skoda (ma gewx moghtija d-dettalji ghall-identifikazzjoni ta' dawn il-vetturi), zewg *bodies* u zewg muturi ta' Transit Van, dghajsa kbira (ma gewx moghtija d-dettalji ghall-identifikazzjoni tad-dghajsa in kwistjoni), arlogg Citizen, apparat tal-*farm*, gageg, *heaters* ghat-trobbija tat-tigieg, sufan u mejda (it-tnejn tal-*living room*), sodod tac-*chipboard* tal-kamra tat-tfal, *main bedroom second hand*, salott *second hand,* ghodda mhux specifikati ghax-xoghol ta' mastrudaxxa u l-oggetti kollha l-ohra hawn isfel indikati wkoll li dwarhom qed jinghataw dawn il-provvedimenti. Ma' dan ghandu jigi nkluz ukoll d-depoziti bankarji u l-poloz ta' assikurazzjoni msemmija, u bhala immobbli l-fond 227, Bruka Street, Santa Lucija.

Illi minhabba li l-ebda valur ma nghata ghall-ghamara u mobbli l-ohra fuq elenkati sabiex din il-Qorti tkun tista' taqsam b'mod ekwu allura u per konsegwenza tordna u tiddeciedi li dawn l-affarijiet kollha ghandhom jinbieghu lkoll in subbasta u r-rikavat tal-istess ghandu jinqasam bin-nofs bejn il-kontendenti.

Illi d-depoziti bankarji ma' l-APS Bank Ltd. u mal-Midland Bank ghandhom jinqasmu min-nofs bejn il-partijiet. *Inoltre* fir-rigward tal-*bearer* li kien jikkonsisti fi tminn mitt Lira Maltin (Lm800) u li l-konvenut ha mieghu meta telaq mid-dar, ghandu jrodd lura erbgha mitt Lira Maltin (Lm400) lill-attrici bhala sehem l-attrici mill-istess kont u dan kif ser jigi provdut aktar 'il quddiem f'din is-sentenza.

Illi l-valur u kull beneficcju mill-poloz ta' l-*Life Policy* u l-*House Policy* indikati fix-xhieda tal-partijiet din il-Qorti tordna li kull valur u beneficju mill-istess ghandu jinqasam bin-nofs bejn iz-zewg partijiet.

Illi dwar l-fond matrimonjali Nru 227, Bruka Street, Santa Lucia kif deskritt aktar 'il fuq dan ukoll jifforma parti mill-komunjoni tal-akkwisti. Illi fir-rigward tal-istess din il-Qorti tordna l-bejgh in subasta tal-istess fond u mir-rikavat tal-imsemmi fond, l-attrici l-ewwel ghandha tiehu l-ammont ta' erba' mitt lira Maltin (Lm400) dovuta lilha mill-konvenut kif fuq premess, u tordna wkoll li l-attrici ghandha tiehu mill-istess rikavat tal-bejgh in subbasta s-somma ulterjuri ta'

elfejn u erba’ mitt lira Maltin (Lm2,400) rapprezentanti kreditu parafernali dovut lill-attrici mill-konvenut, u wara li jsir l-istess prelevamenti l-ammont bilancjali ghandu jinqasam ukoll bin-nofs bejn iz-zewg partijiet.

Illi fit-tieni lok tassenja l-beni mobbli formanti l-komunjoni tal-akkwisti ugwalment bejn il-partijiet u kif diga’ nghad dawn ghandhom jinbieghu u r-rikavat jinqasam min-nofs.

Illi tassenja lill-attrici bhala beni parafernali taghha z-zewg gradenzi kbar tal-biskuttin, gradenza ohra li kellha l-wicc ta’ l-irham (antika), mera *guilded* bi skultura, bjankerija, fajjenza, *washing machine, cooker, fridge*, magna tal-hjata, *dinner set*, vazuni, figurini, tliet sodod antiki, linef tal-kristall, arloggi antiki, deheb u fided. Dan apparti s-somma ta’ elfejn u erba’ mitt lira Maltin (Lm2,400) kreditu parafernali tal-attrici li gja’ din il-Qorti pprovdiet dwaru aktar ‘il fuq f’din id-decizjoni.

5. Tapplika kontra z-zewg partijiet id-dispozizzjonijiet tal-**artikolu 48** *in toto*, u l-attrici qed tinghata l-piena amministrazzjoni tal-imsemmija beni parafernali taghha;

6. Din it-talba hija michuda ghar-ragunijiet premessi.

7. Din it-talba hija michuda ghar-ragunijiet premessi.

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-proceduri tas-Sekond’ Awla tal-Qorti Civili, tal-mandat ta’ sekwestru numru 1987/92, tal-mandat ta’ qbid numru 1988/92 u tar-rikors prezentat mill-attrici skond **artikolu 470A tal-Kodici tal-Organizzazzjoni u Procedura Civili** jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------